

Dansk universitetspædagogisk forskning - i videnskabelige artikler i DUT

Lotte Rienecker¹, selvstændig konsulent

Abstract

Hvad skal *Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrifts* artikler indeholde? I en artikel i *Dansk Pædagogisk Tidsskrift* retter to universitetspædagogiske forskere, Laura Louise Sarauw og Eva Bendix Petersen, en kritik mod DUTs videnskabelige artikler for at savne videnskabsteoretiske overvejelser, diskussion med universitetspædagogiske begreber, teorier og metoder, og feltopbygning gennem mere dialog med tekster i feltet.

Men er det så oplagt, at *Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift* har til opgave at bringe mere videnskabsteoretisk stof, teoridiskussion og teoriopbygning?

For det første er universitetspædagogiske forskere et mindretal blandt DUT's artikelforfattere, ifølge en forfatteroptælling jeg har foretaget. En stor forfattergruppe er forskere på tværs af fag og fakulteter. For det andet er (videnskabs)teoretisk fokus ikke blandt tidsskriftets formulerede formål. For det tredje er DUT ikke et udtryk for al dansk universitetspædagogisk forskning, men kun en delmængde af den. Og endelig er det de mere anvendelsesorienterede videnskabelige, og især faglige artikler som skaber mest trafik på tidsskriftets sider.

“Hvad kendetegner dansk universitetspædagogisk forskning?”

- er titlen på en artikel af Laura Louise Sarauw og Eva Bendix Petersen i *Dansk Pædagogisk Tidsskrift* (2023). De har læst 75 videnskabelige artikler i DUT fra 2015-2022. Formålet var at undersøge:

“Hvordan praktiseres normer for universitetspædagogisk forskning i DUTs videnskabelige artikler?” (2023 s. 63)

Forfatterne spørger til “forekomsten af videnskabsteoretisk, teoretisk og metodisk refleksion og graden af feltopbyggende aktivitet” (2023, s. 68). De finder i de 75 videnskabelige artikler for lidt af alt dette.

... artiklerne generelt fremstiller den eksisterende forskningslitteratur på feltet som mindre betydende og værd at diskutere med. Forskningen får på den måde karakter af et ‘fly in, fly out’ sted: man har undersøgt noget konkret og lokalt, vil gerne formidle det til evt. interesserede, man laver det fornødne, har tip til artikler om samme emne, men så er man videre. Der er for så vidt intet problematisk herved

¹ lrienecker@gmail.com

bortset fra, hvis man har en interesse i spørgsmålet om feltopbygelse. (2023, s. 72)

og på den baggrund karakteriserer og kritiserer de dansk universitetspædagogisk forskning som præget af en

udpræget hverdagsrealisme og -positivisme [der gør] det svært at tale om et felt, der selvstændigt diskuterer og opbygger egne metoder, pejlemærker og metaforståelser (2023, s. 73).

Forfatterne savner diskussion med den teoretiske litteratur og med hinanden, teori- og model-opbygelse, videnskabsteori, selvkritik, og kritik af rammer og betingelser for universitetspædagogik.

Men er de videnskabelige artikler i DUT (DUT indeholder både videnskabelige og faglige artikler) udtryk for dansk universitetspædagogisk forskning? Med udgangspunkt i Sarauws og Bendix Petersens pointe om, hvad der mangler i de læste artikler fra 2015-2022, satte jeg mig for at undersøge, hvem forfatterne er af de videnskabelige artikler 2015-2022. Forfatterne er nemlig meget andet end universitetspædagogiske forskere, og de repræsenterer mange fakulteter og fag, langt ud over fag som pædagogik og uddannelsesvidenskab. Og deri ligger nok en stor del af forklaringen på, hvorfor artiklerne kan karakteriseres af Sarauw og Bendix Petersen som casebeskrivelser fra hver sin ø: De mange forskellige faggrupper har ikke - måske endnu? - en fælles referenceramme for teorier, metoder og videnskabsteoretiske afsæt for at undersøge universitetspædagogik.

Hvem skriver DUT's videnskabelige artikler?

Optællingen af forfattere fra 2015-2022 viste denne forfatterfordeling, (baseret på DUT's forfatteroplysninger), og her inddelt i kategorierne 1. Forsker i universitetspædagogik (som Sarauw og Bendix Petersen), 2. Forsker i andet fag, 3. Underviser/informationsspecialist, 4. Studerende/videnskabelig assistent, 5. Konsulent/studie-administrativ medarbejder. Kategorierne dækker tilsammen samtlige forfattere til de 75 artikler i den periode som Sarauw og Bendix Petersen har undersøgt. Forfatterens titel og ansættelse oplyses i forbindelse med artiklen, og disse oplysninger ligger til grund for kategoriseringen. Mange universitetspædagogiske forskere har en universitetspædagogisk praksis, fx på et universitetspædagogisk center.

De fleste forfattere optræder kun én gang, enkelte flere gange. Alle forfattere er medtalt, fra første- til sidste forfatter. Der er mange samforfatterskaber, indenfor og mellem jobsbeskrivelser.

Man ser her at forfatterne af artikler til DUT er en langt større gruppe end den gruppe, der forsker i universitetspædagogik som deres primære forskningsfelt på tidspunktet, hvor artiklen blev skrevet (106 forfattere er ikke universitetspædagogiske forskere, mens 47 er det). Det er således en bred gruppe af VIP og TAP der er forfatterne, med forskere med andre primære fag end universitetspædagogik som hovedgruppen (77 forfattere). Der er mange forfattere fra humanistiske fag som uddannelsesstudier, pædagogik, sprog og kommunikation, og der er en række fagdidaktikere, bl.a. inden for medicinsk pædagogik. Gruppen af forfattere som er VIP, men ikke universitetspædagoger/universitetspædagogiske forskere, er blevet større i årenes løb. DUT har fået en bredere kreds af bidragsydere. Forfattere fra grupperne 2-5 i skemaet skriver fra *deres* udsigtspunkter, og de har ofte

1 Forsker, primært (universitets)-pædagogik	2 Forsker, primært andet fag	3 Underviser, informations-specialist	4 Studerende, videnskabelig assistent	5 Konsulent, administrativ medarbejder, studieleder, uddannelsesmedarbejder, selvstændig
47	77, fordelt på Hum. 37 Samf. 14 Sund 14 Tek/Nat 10 Arkitektur 2	9	10 (bl.a. har tre studerende skrevet en videnskabelig artikel sammen)	10

Tabel 1: Forfattere til videnskabelige artikler i DUT, jobbeskrivelse på skrivetidspunktet

mulighed for at *introducere* og demonstrere anvendelse af begreber, teorier, metoder og tilgange som har rod i forfatternes faglige og evt. fagdidaktiske traditioner, og dermed stille dem til rådighed for DUT's læsere. Forskerne, underviserne, konsulenterne og sågar studerende fra andre fag end universitetspædagogik har vidt forskellige fagligheder bag sig, og er langt fra kun informeret af de begreber som Sarauw og Bendix Petersen nævner som universitetspædagogiske. Kan man måske tænke sig, at det brede felt af afsendere, og også den brede målgruppe, som man skriver til i DUT, gør det mindre oplagt for forfattere at dykke langt ned i pædagogiske teorier og videnskabsteori? Og at den feltopbygning der måtte ske, mest har karakter af opbygning af et praksisfelt? Og kunne det være OK?

Danske universitetspædagoger publicerer mange andre steder end i DUT

Når man læser Sarauw og Bendix Petersens artikel, kan man få det indtryk, at DUT har et meget stort ansvar for hele den danske universitetspædagogiske publikation og diskurs. Men det, som de universitetspædagogiske forskere publicerer i DUT, er ikke *hele* den danske universitetspædagogiske forskning, som Sarauw og Bendix Petersen også helt kort nævner det. For de universitetspædagogiske forskere publicerer nemlig også, og nogle fortrinsvis, i engelsksprogede, angelsaksiske og nordiske tidsskrifter, med navne som bl.a. *Teaching in Higher Education*, *International Journal of Educational Development* med mange flere, og i en lang række fagdidaktiske tidsskrifter, antologier osv. Det betyder at langt fra al dansk universitetspædagogisk forskning udkommer i DUT. Skal man udsige noget om dansk universitetspædagogisk forskning, så skal man også, og måske især, læse de universitetspædagogiske forskeres internationale udgivelser. Og måske skal man også læse andre genrer end artikler. For det korte artikelformat i DUT indbyder ikke til lange videnskabsteoretiske afsæt, eller diskussioner mellem teoretiske eller metodiske positioner. Og målgruppen for DUT er alle interesserede i universitetspædagogik i Danmark, ikke kun universitetspædagogiske forskere. De to forfattere af "Hvad kendetegner dansk universitetspædagogisk forskning?" er forskere i universitetspædagogik, med en ph.d. i pædagogik/uddannelsesvidenskab. Det gælder for en meget lille gruppe af alle, der undersøger og skriver om universitetspædagogik. De, der undersøger og skriver om universitetspædagogik, kommer nemlig fra en lang række fag og fakulteter.

Pædagogik, eller humaniora bredt, har ikke monopol på det. Og en udveksling på tværs af fagligheder har siden starten været tidsskriftets intention. Jeg tog det første initiativ til *Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift*, i 2006. Den første redaktion var med vilje meget tværfagligt sammensat. Torben K. Jensen, da centerleder for universitetspædagogik på BSS på AU, skrev tidsskriftets første leder som introducerede DUT, og til DUT's mulige temaer, hvem vi dengang håbede der med tiden ville bidrage, og med hvad:

Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift vil gerne være rammen om erfaringsudveksling mellem engagerede undervisere om fagdidaktiske og universitetspædagogiske problemstillinger og ramme om den forskning, der former sig som undersøgelser af egen praksis, og som kan udføres af undervisere i alle fag. Det er vores håb, at mange undervisere vil benytte sig af tidsskriftet til at skrive artikler, deltage i debat m.m. og bruge tidsskriftet som inspiration i opbygningen af deres universitetspædagogiske portfolio. Det er muligt at få artikler reviewet som videnskabelig artikel om universitetspædagogik. Redaktionen trækker på en omfattende liste af reviewers fra en lang række fagligheder og fag-didaktiske traditioner. Målet er at sætte gang i, udvikle og udbrede modeller for god universitetspædagogisk praksis på skrift. (Jensen, 2006, s. 2).

Sådan er det også blevet. Jeg er nu for tredje gang i redaktionen. Der er og har været vægt på praksis i de indkomne artikler, og især på gode praksisser. Måske fordi gode praksisser er spændende for andre undervisere og planlæggere at læse om? Måske fordi pædagogik *også* er et anvendt fag? Det handler om at udvikle undervisning, vejledning, eksamensafholdelse, også i praksis. Det er *også* muligt at ekspliciterer videnskabsteori, at diskutere og udvikle begreber, at forholde sig kritisk til både rammer og forståelsesmåder. Som eneste dansksprogede tidsskrift om universitetspædagogik skal DUT gerne kunne favne det hele.

Hvad læses mest i DUT?

Midt i diskussionen om hvad universitetspædagogiske artikler er og bør være i fremtiden, kan det også være interessant at se på visningsstatistikken over, hvad der klikkes ind på i DUT's nu efterhånden 36 numre, og hvem forfatterne er til de mest viste artikler.

DUT har en statistik over artikelvisninger på sin hjemmeside ([Artikelstatistik | Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift](#)). Man skal logge ind med password for at se denne side). Herunder en liste over topscorerne i filvisninger. Første- og andenforfatter er medtaget, samt jobbeskrivelse på skrivetidspunktet. De mest viste artikler, som ses herunder, er faktisk *ikke* videnskabelige artikler, men faglige artikler, og den korte, anvendelsesorienterede genre DUT-guide:

Hvass, H. & Heger, S. (2018): Brugbar peer feedback: Instruktion og træning, før de studerende selv skal give og modtage. Helle Hvass og Stine Heger var på skrivetidspunktet pædagogiske konsulenter.

Godskesen, M. & Wichmann-Hansen, G. (2013): Aktiv lytning i ph.d.-vejledning - et værktøj til udvikling af dialogiske kompetencer. Mirjam Godskesen var på skrivetidspunktet ekstern lektor, Gitte Wichmann universitetspædagogisk forsker.

Nielsen, C. & Stenholt, B. (2013): Praktiske færdigheder i professionsrettede sundhedsuddannelser. Carsten

Nielsen, uddannelseskoordinator på sygeplejerskeuddannelsen VIA, Britta Stenholt, lektor på sygepleje-uddannelsen VIA.

Schaffalitzky de Muckadell, C., & Hvithamar, A. (2013). Case-baseret undervisning – et overset værktøj for klassiske humanistiske fag. Caroline Schaffalitzky de Muckadell var på skrivetidspunktet adjunkt ved Institut for Kulturvidenskaber, Annika Hvithamar lektor ved institut for Historie.

Først på henholdsvis 7. og 9. pladsen i visningernes Top Ti finder vi videnskabelige artikler:

Møller Gregersen, A. F., & Holmegaard, H. T. (2022). The ideal philosophy student: A qualitative study of the transition into first year higher education. Forfatterne er universitetspædagoger.

Herrmann, K. J., Jensen, T. K., & Lassesen, B. (2012). Hvilke faktorer i studiemiljøet fremmer trivsel? – En analyse på baggrund af svar fra 11401 studerende ved Aarhus Universitet. Forfatterne var universitetspædagoger.

Begge disse artikler er empiriske, snarere end teoretiske.

En metodekritik mod at bruge filvisninger som indikator på interesse, kan være at nogle forfattere kan bruge deres egne artikler i egen undervisning, og på den måde sikre mange visninger. Men visningsstatistikken giver trods alt nok et fingerpeg om stor interesse for anvendelsesorienterede artikler.

Det ses således ikke, at meget teori-orienterede artikler hverken var DUT's oprindelige intention eller læsernes øjeblikkelige præferencer.

Tak til Sarauw og Bendix Petersen for debatten og anledningen til at tænke videre over, hvad der er og bør være kriterier for en god videnskabelig artikel i *Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift*, og hvilke relationer der kan og bør være til universitetspædagogisk forskning – og til praksis, vil jeg gerne tilføje.

Og ikke mindst: hvordan vi opbygger et felt og giver universitetspædagogisk viden, erfaring, teori- og metodeanvendelser og udviklinger, analyser og kritik, videre til hinanden, på tværs af fag og fagligheder.

Referencer

Jensen, T. K., Rienecker, L., Hermansen, M., Troelsen, R., & Wallstedt, B. (2006). Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift – derfor!. *Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift*, 1(1), 1–3. <https://doi.org/10.7146/dut.v1i1.5665>

Sarauw, L. L., & Petersen, E. B. (2023) Hvad kendetegner dansk universitetspædagogisk forskning? *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, 23(3), 1-15. <https://tidsskrift.dk/dut/stats/publications/publications>

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den.

Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives ift. ovenstående bibliografiske oplysninger

© Copyright

DUT og artiklens forfatter

Udgivet af

Dansk Universitetspædagogisk Netværk